

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 62/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. februára 2021 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Vanekom, Potočná 85, Skalica, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 79/2019 zo 16. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných

práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 79/2019 zo 16. apríla 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 4 T 8/2015 z 9. januára 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznáný vinným zo zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v znení účinnom do 30. septembra 2012 a odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 1 To 50/2018 z 2. októbra 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že zrušil rozsudok okresného súdu a sťažovateľa oslobodil spod obžaloby, pretože skutok popísaný v rozsudku okresného súdu nie je trestným činom.

Na základe dovolania Generálneho prokurátora Slovenskej republiky podaného proti rozsudku krajského súdu najvyšší súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon, zrušil tento rozsudok a krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že najvyšší súd rozhodoval v rozpore s Trestným zákonom a so zákonom č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), napadnutý rozsudok je svojvoľný, neodôvodnený, zmätočný, aj prekvapivý. Sťažovateľ rovnako ako v odvolaní a aj v rámci dovolacieho konania argumentuje v ústavnej sťažnosti tým, že obžaloba podaná prokurátorom v jeho trestnej veci bola postavená na odlišnom skutkovom základe ako vznesené obvinenie, pričom prokurátor nezákonne rozšíril skutok, ku ktorému nebolo vedené vyšetrowanie. Tieto vady prípravného konania podľa sťažovateľa nebolo možné odstrániť v konaní pred súdom, a preto postup krajského súdu bol správny, keď po vyhodnotení skutkového stavu *„vyčerpávajúco vysvetlil, prečo nevrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie...“*, ale sťažovateľa spod obžaloby oslobodil.

4. Sťažovateľ polemizuje s názormi najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku, ktoré sú podľa jeho názoru nezákonné, pretože zrušenie rozsudku krajského súdu len formálne odôvodnil nesprávnym právnym posúdením, pričom však toto rozhodnutie zrušil nie z procesnoprávných dôvodov, ale z dôvodov hmotnoprávných, ktoré sú v neprospech sťažovateľa. Dovolací súd, rovnako ako pred ním prokurátor iba prevzali časť záverov prijatých správcom dane pri daňovej kontrole. Podľa sťažovateľa najvyšší súd nesprávne podriadil skutok sťažovateľa pod § 43 a § 49 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a následne pod skutkovú podstatu trestného činu podľa § 277 Trestného zákona. Skutková podstata trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 Trestného zákona v znení účinnom do 30. septembra 2012 zahŕňala dva druhy samostatných konaní v osobe páchatel'a, a to v zadržaní a neodvedení konkrétnej dane určenému príjemcovi splatnej dane a zároveň v neoprávnenom uplatnení nároku na vrátenie dane. Podľa sťažovateľa bol podľa obžaloby obvinený z oboch týchto samostatných konaní, čo však nebolo v súlade s vykonaním dokazovaním. V prípravnom konaní, ako ani v súdnom konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, akým spôsobom mal svojím konaním zadržať a neodviesť určenému príjemcovi splatnú daň z pridanej hodnoty, ako „*to mala na mysli*“ skutková podstata trestného činu podľa § 277 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku. Z uvedených dôvodov boli napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu porušené sťažovateľove základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a právo na spravodlivé súde konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Podľa sťažovateľa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k pokračovaniu v trestnom konaní vo veci sťažovateľa, čo má za následok aj porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Tdo/79/2019 zo dňa 16.04.2020 porušené bolo.

Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo/79/2019 zo dňa 16.04.2020, ktoré bolo vydané v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku, v dôsledku čoho došlo k pokračovaniu v trestnom konaní voči sťažovateľovi, bol porušený čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo/79/2019 zo dňa 16.04.2020, ktoré bolo vydané v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku, bol porušený čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Tdo/79/2019 zo dňa 16.04.2020 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... sa priznáva náhrada trov konania v sume 354 eur, ktoré je Najvyšší súd SR povinný uhradiť na účet právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

14. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

18. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

19. Predmetom ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým v rozpore s Trestným zákonom a Trestným poriadkom bol zrušený oslobodzujúci rozsudok krajského súdu.

20. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je jej subsidiarita. Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani

v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

21. Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (IV. ÚS 133/09, I. ÚS 341/09). Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 480/2013, II. ÚS 61/2019, II. ÚS 258/2019, III. ÚS 358/2020).

22. Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem (Trestný poriadok). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, II. ÚS 126/2012).

23. Aplikujúc princíp subsidiarity na trestné konanie, ústavný súd tiež zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až do konca procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Spravidla teda až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat také pochybenia verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom

priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd (napr. III. ÚS 75/05, IV. ÚS 220/07, I. ÚS 314/09, II. ÚS 425//2017, II. ÚS 84/2020).

24. Z obsahu ústavnej sťažnosti je nepochybné, že sporná vec bola v čase podania ústavnej sťažnosti (7. júla 2020, pozn.) vedená na krajskom súde, ktorý o nej rozhodoval. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal teda krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

25. Podľa zistení ústavného súdu krajský súd v ďalšom konaní vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 1 To 33/2020-1478 z 18. augusta 2020, ktorým sťažovateľa uznal vinným a uložil mu trest odňatia slobody v nižšej výmere v porovnaní s rozsudkom okresného súdu.

26. Ústavný súd pripomína, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu – fyzickú aj právnickú, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí si uplatniť ochranu základných práv a slobôd na orgáne verejnej moci, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, III. ÚS 250/08, I. ÚS 410/2011, I. ÚS 211/2019).

27. Ako už bolo uvedené koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavná sťažnosť teda má byť podávaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv na ostatných orgánoch verejnej moci, hlavne všeobecných súdoch. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušeniu ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 594/2020).

28. Pokiaľ právny predpis ustanovuje, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. V posudzovanej trestnej veci je nespochybniteľné, že systém trestného konania poskytuje sťažovateľovi právne prostriedky, ktorými sa stále môže účinne domáhať ochrany svojich označených práv, predovšetkým využitím opravného prostriedku (dovolania) v trestnom konaní v zmysle § 368 a nasl. Trestného poriadku.

29. V okolnostiach danej veci aj samotná skutočnosť, že sťažovateľ môže v jeho trestnej veci podať dovolanie, v tomto momente vylučuje, aby sa ústavnou sťažnosťou sťažovateľa mohol ústavný súd meritórne zaoberať. Totiž meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď ešte nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytuje, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

30. Odmietnutím ústavnej sťažnosti ústavný súd teda neodopiera sťažovateľovi právo chrániť svoje základné práva a slobody, iba si ctí zásadu princípu subsidiarity, podľa ktorej ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných. Sťažovateľ preto až po vyčerpaní už uvedených prípustných prostriedkov ochrany svojich práv za situácie, keď by naďalej trval na tom, že orgány verejnej moci zasiahli do jeho ústavne zaručených práv a slobôd, môže podať ústavnú sťažnosť a dovolávať sa svojich práv na ústavnom súde.

31. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde a v okolnostiach danej veci považuje ústavnú sťažnosť aj za neprípustnú podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde a ako takú ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde aj z tohto dôvodu.

32. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu